

Дарбата на злободневното пророчество

"Световния гамбит" на Симеон Василев напуска границите на репортерската журналистика и прераства в теоретична политология

Проф. Андрей Пантев

В трескавото търсене на чудеса и изключения в нашата история ние невежествено заобикаляме един знаменателен факт. България е една от първите страни, в чието създаване бяха изпробвани силата на общественото мнение, влиянието на гражданските движения и най-вече и най-вече ролята на пресата при вземане на държавни и политически решения.

От времената на пробългарската агитация през втората половина на 1876 г. до условното приключване на т.нар. българска криза през август 1887 г. българската тематика не слизаше от рубриките на европейската преса. Тъкмо тук се появи и

понятието "журналист-изследовател". Уилям Стед (загинал на "Титаник") и Уикам Стед, Водовозов, Баучър, Рихард гон Мах, Вико Мантегаца, Гастон Шадурн и др. станаха знаменитости със своите анализи на "българския въпрос". Така бе продължено изобретението на Уилям Ръсел през Кримската война (1853-1856) да се рапортува от мястото на събитието...

Такива ласкателни аналогии в ретроспекция навява книгата на Симеон Василев "Световният гамбит". Тя напуска надалеч границите на репортерската журналистика и е рядък принос към пестеливата ни теоретична политология. Авторът поставя под лупата на своите размисли една глобална политическа панорама, включваща процеси, тенденции, личности, инциденти и събития, моделирали облика на планетата в продължителен и наситен период от 1994 г. до 2001 г. включително. Тук определението "персонализирана журналистика" е експонирано и потвърждавано от всяка страница. Ако следва да лаконизираме личностните професионални качества на С. Василев, деликатно демонстрирани в тази книга, тогава думите информираност, въображение и интуиция се налагат по властен и почти автоматичен рефлекс. Тук са събрани накуп публикувани анализи, прогнози и статии и нови откровения, които не са излизали досега. Някога Уинстън Чърчил твърдеше, че не говори за събития, които не е предсказал. Изследванията на Василев са близки до това основателно самочувствие. Статии за Либия, за НАТО и Европейския съюз, за Джеймс Пардю, Евгений Примаков, Ерхард Бузек, К. Райс, Бодо Хомбах, за произхода гибелта и проекциите на Берлинската стена, уникалните интервюта с Гюнтер Шабовски и особено всемъдрият сър Питър Юстинов, за индикациите на стабилитет или обреченост в политическото бъдеще на определени партии, идеи и тенденции за бъдещето на България и Европа се приближават до онази аналитична прогностика, която е близка до сбъднати предсказания - най - добрата атестация не само на анализатори и учени, но и за амбициозни политици. Именно този автор наложи съдържателни фразеологични определения, които днес се използват, кой знае защо без авторско позоваване от мнозина. "Парите не могат да бъдат убити", "НАТО е еднопосочна улица", "Тези отдолу искаха, тези отдолу можеха", "Решенията се вземат на островите, а оръжията дрънчат на полуостровите" и пр. са синтезирани присъди над двойния стандарт в съвременната политическа динамика, от чиято употреба странят само онези, които нямат храбрата доблест да ги повторят!

По композиция и свеж език книгата доближава приятните изключения. С нея се реабилитира една дума с реално съдържание, която е поуморена и доста компрометирана от сурогатна употреба - думата е професионализъм! Цялата сложна пъстрота на един шумен и малко непълноценен в сравнителен план свят е пресъздадена с онази словестна екзалтация, която може да бъде култивирана, но не може да бъде създавана - просто защото е дар Божи.

Prof. Andrej Pantev

Beim fieberhaften Suchen nach Wundern und Ausnahmen in unserer Geschichte übersehen wir in unserer Ignoranz einen wichtigen Fakt: Bulgarien ist einer der ersten Staaten, bei dessen Schaffung die Kraft der öffentlichen Meinung und noch mehr die Rolle der Presse bei staatlichen politischen Entscheidungen erprobt wurde. Seit den Zeiten pro-bulgarischer Agitation in der zweiten Hälfte des Jahres 1876 bis zur bedingten Beendigung der so genannten bulgarischen Krise im August 1877 kam das Thema Bulgarien nicht aus den Spalten der europäischen Presse. Gerade damals entstand der Begriff Journalist-Rechercheur. William Sted, der auf der „Titanic“ umkam, und Wikam Sted, Wodowozow, James Baucher, Richard von Max, Vic Mantegaza, Gaston Shadourne und andere wurden Prominente mit ihren Analysen der „bulgarischen Frage“. Auf diese Weise wurde die Erfindung von William Russell während des Krim-Krieges (1853-1856) fortgesetzt, der vom Ort des Geschehens berichtete ...

Zu solchen schmeichelnden Analogien in der Retrospektive verleitet das Buch „Weltgambit“ von Simeon Vassilev. Dieses hat die Grenzen der Reporterjournalistik weit überschritten und ist ein seltener Beitrag zu unserer sparsamen theoretischen Politologie. Der Autor nimmt unter die Lupe seiner Überlegungen ein globales politisches Panorama, das Prozesse, Tendenzen, Persönlichkeiten, Zwischenfälle und Ereignisse einschließt, die das Antlitz des Planeten in einer lange währenden und konzentrierten Periode von 1994 bis 2001 geprägt haben. Hier ist die Bezeichnung „personifizierter Journalismus“ angebracht, hier wird er auf jeder Seite bestätigt. Wenn man die persönlichen beruflichen Qualitäten von Simeon Vassilev verallgemeinern wollte – in diesen Buch werden sie hervorragend demonstriert, und die Begriffe Informiertheit, Vorstellungskraft und Intuition drängen sich sehr stark und fast automatisch auf. Hier sind konzentriert Analysen, Prognosen, Artikel und neue Entdeckungen publiziert worden, wie sie es bisher nicht gab.

Winston Churchill behauptete einst, dass er nicht über Ereignisse geredet habe, die er nicht selbst vorausgesagt hatte. Die Untersuchungen von Vassilev kommen diesem grundlegenden Selbstgefühl sehr nahe. Die Artikel über Libyen, die NATO und die Europäische Union, über James Pardew, Jewgeni Primakow, Erhard Busek, Condolisa Rice, Bodo Hombach, über die Herkunft, den Fall und die Projektionen der Berliner Mauer, die einzigartigen Interviews mit Günter Schabowski und dem besonders weisen Peter Ustinov, über die Indikationen der Stabilität oder der schlechten Prognosen für die politische Zukunft bestimmter Parteien, Bewegungen, Ideen und Tendenzen für die Zukunft Bulgariens und Europas nähern sich jenen analytischen Prognosen für Ereignisse, die tatsächlich eintreten. – das ist das beste Attest nicht nur für Analytiker und Gelehrte, sondern auch für anspruchsvolle Politiker.

Gerade dieser Autor setzt auf solche inhaltsreichen phraseologischen Ausdrücke, die teils gebräuchlich sind, keiner weiß, warum, ohne Nennung des Autors durch viele Leute. „Geld kann nicht umgebracht werden“, „Die NATO ist eine Einbahnstraße“, „Die von unten mochten, die von oben konnten“, „Die Beschlüsse werden auf den Inseln gefasst, und die Waffen klirren auf den Halbinseln“ usw. sind synthetisierte Urteile über den doppelten Standard in der gegenwärtigen politischen Dynamik, die nur jene meiden, die nicht den Mut haben, sie zu wiederholen.

Hinsichtlich der Komposition und Sprache nähert sich das Buch einer angenehmen Ausnahme. Mit ihm wird ein Wort mit realem Hintergrund rehabilitiert, das abgegriffen und durch surrogaten Gebrauch reichlich kompromittiert ist: das Wort Professionalismus. Die ganze komplizierte Vielfarbigkeit einer lermenden und vergleichsweise unvollkommenen Welt ist wieder hergestellt worden mit jener sprachlichen Exotik, die man kultivieren, aber nicht schaffen kann – weil sie

einfach ein Geschenk Gottes ist.

проф. Владимир Симеонов за книгата "Световният гамбит"
сп. Медия и реклама, декември 2001.

СВЕТОВНИЯТ ГАМБИТ

Владимир
СИМЕОНОВ

Така се казва книгата на известния журналист-международник Симеон Василев, бил четири години кореспондент на БНТ в Бон и Берлин и специален пратеник на многобройни срещи на европейския политически елит. Тя носи името си от едно тв предаване на автора, реализирано преди години по БНТ. Книгата е със солидният обем от 452 страници, но и те едва са стигнали на С. Василев да подреди в тях всичко онова, което е натрупал през тези години. Защото такава книга не се пише след едномесечна командировка. Нито за един кореспондентски мандат в чужбина. На автора формално тя е отнела 7-8 години, но все си мисля, че той я е създавал през цялото време на своето журналистическо битие. Докато е усвоявал скрития смисъл и силата на думите и е навлизал в тънките комбинации на международната политика върху "шахматната" дъска.

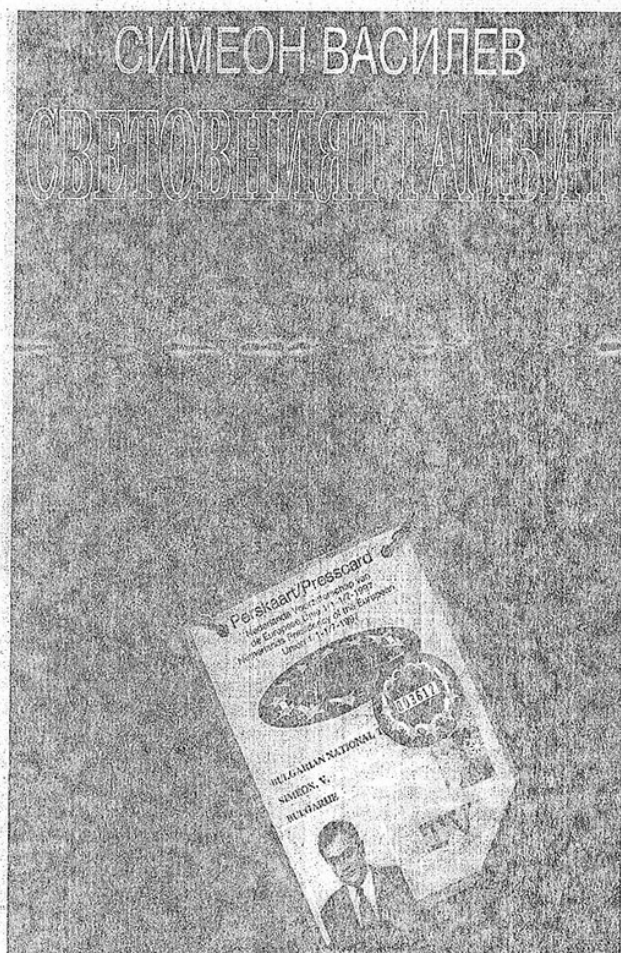
Както се знае, изключенията потвърждават правилата. "Световният гамбит" е доказателство, че не всяко журналистическо съчинение живее с мухата-еднодневка. Освен това авторът явно съзнава, че в книга текстът живее по свои закони, не по медийните правила и изисквания. И ни предлага селекция и подредба, които носят нови, силни и актуални послания, пропъти от духа на днешния ден и така нужни на нашия съвременник.

Преди всичко Симеон Василев познава материала - явните, но и скритите ходове на европейската и на световната политика. В тези води той се потапя абсолютно уверено, с видимо удоволствие, с готовност даже да се заиграе в своите занимания. Това не само печели доверие. Авторът успява да накара читателя да види и проумее събитията и процесите тъкмо така, както той ги е виждал.

Когато трябва, Симеон Василев е чудесен есеист - с усет към словото, към фразата. Той свободно борави с конотацията, с компресията на логическите операции и най-вече с текста между редовете - с онова, което читателят добавя и обогатява (поне за себе си!) историята на света. А когато материалът налага, със

Книгата е реч-казателство, че не всяко журналистическо съчинение живее с мухата-еднодневка.

Това
е цялата
статия

същата лекота С. Василев преминава към аналитичния анализ на коментатора, за да ни каже не само защо станалото е станало, но и в какви насоки би могло да се развие.

В скороговорката на телевизионната кореспонденция не винаги се улавят тези неочаквани и живи, "цветни" асоциации на С. Василев. Това умение да се "съкратят" логически операции, доказателството да се замени с образ и обратно... В книгата текстовете на Симеон Василев стоят по-добре и звучат по-силно, с повече широта и нюанси, подхождат на повече личностни нагласи, отколкото в телевизията или на страниците на вестника.

"Световен гамбит" ни предлага върховете, акцентите в европейската и световната политика през периода от 1994, та до "Новите координати на световната политика", написани след 11 сеп-

тември 2001 г. В тези страници внимателният читател ще улови историята на Европа, а в някои отношения и на света, през последните години. Една увлекателна история, която днес и от днешното си битие сякаш откриваме и преосмисляме отново. Струва си да се прочете.

Симеон Василев. Световният гамбит. Даная интернешънъл, София, 2001.

